LITEKO Lietuvos teismų informacinė sistema

Vieša sprendimų paieška

Greita paieška Detali paieška Pagalba

Pavadinimas: [2018-09-27][nuasmeninta nutartis byloje][e3K-3-336-611-2018].docx
Bylos nr.: e3K-3-336-611/2018
Bylos rūšis: civilinė byla
Teismas: Lietuvos Aukščiausiasis Teismas
Raktiniai žodžiai:
Teisiniai terminai:
Šalys:

Vardas/Pavardė/Pavadinimas	Kodas	Byloje kaip
Serbijos Respublikos privatizavimo ginčų sprendimo agentūra	17885405	pareiškėjas
AB įmonių grupė „Alita“	302444238	Skolininkas

Kategorijos:
Bendrosios nuostatos.
Pagrindas laikinosioms apsaugos priemonėms
Pagrindai taikyti laikinąsias apsaugos priemones
Grėsmė būsimo teismo sprendimo įvykdymui
Bylos dėl užsienio arbitražų sprendimų pripažinimo ir vykdymo
CIVILINIS PROCESAS
Bylos, kuriose spręsta dėl užsienio valstybių teismų (arbitražų) sprendimų pripažinimo ir vykdymo
BYLOS SU TARPTAUTINIU ELEMENTU
Laikinosios apsaugos priemonės

?

Civilinė byla Nr. e3K-3-336-611/2018
Teisminio proceso Nr. 2-60-3-00010-2018-3
Procesinio sprendimo kategorija 3.1.18.1 (S)

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

N U T A R T I S
LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2018 m. rugsėjo 27 d.
Vilnius

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Danguolės Bublienės, Andžej Maciejevski (pranešėjas) ir Gedimino Sagačio (kolegijos pirmininkas),

teismo posėdyje kasacine rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo civilinę bylą pagal **pareiškėjos Serbijos Respublikos privatizavimo ginčų sprendimo agentūros** kasacinį skundą dėl Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2018 m. vasario 6 d. nutarties peržiūrėjimo civilinėje byloje pagal pareiškėjos Serbijos Respublikos privatizavimo ginčų sprendimo agentūros prašymą dėl užsienio arbitražo tribunolo sprendimų pripažinimo ir leidimo vykdyti Lietuvos Respublikoje, suinteresuotas asmuo – akcinė bendrovė įmonių grupė „Alita“.

Teisėjų kolegija

n u s t a t ė :

I. Ginčo esmė

1. Kasacinėje byloje sprendžiama dėl 1958 m. Niujorko konvencijos dėl užsienio arbitražų sprendimų pripažinimo ir vykdymo (toliau – ir Niujorko konvencija) VI straipsnyje nurodytos galimybės šalies, kuri kreipėsi dėl užsienio arbitražo teismo sprendimo pripažinimo, prašymu įpareigoti sprendimo pripažinimui prieštaraujančią šalį pateikti tinkamą arbitražo teismo sprendimo įvykdymo užtikrinimą (garantiją), aiškinimo ir taikymo.

2. Serbijos Respublikos privatizavimo ginčų sprendimo agentūra kreipėsi į Lietuvos apeliacinį teismą, prašydama pripažinti ir leisti vykdyti Lietuvos Respublikoje 2011 m. lapkričio 15 d. Belgrado užsienio prekybos arbitražo teismo prie Serbijos prekybos ir pramonės rūmų dalinį arbitražo sprendimą (toliau – Dalinis arbitražo sprendimas), priimtą arbitražo tribunolo byloje Nr. T-12/10 tarp ieškovės Serbijos Respublikos privatizavimo ginčų sprendimo agentūros ir atsakovių Lietuvoje registruotos akcinės bendrovės „ALT Investicijos“, Švedijos Karalystės bendrovės „United Nordic Beverages AB“ bei Lietuvoje registruotos AB ĮG „Alita“, kuriuo atmestas AB „ALT Investicijos“ prieštaravimas, kad arbitrų kolegija neturi kompetencijos spręsti dėl ieškinio jai reikalavimo pagrįstumo, patvirtintas Serbijos Respublikos privatizavimo ginčų sprendimo agentūros prašymas dėl ieškinio reikalavimo nukreipimo AB ĮG „Alita“ bei atmestas AB ĮG „Alita“ prieštaravimas, kad arbitrų kolegija neturi kompetencijos spręsti dėl ieškinio jai pagrįstumo; pripažinti ir leisti vykdyti Lietuvos Respublikoje 2012 m. rugsėjo 19 d. Belgrado užsienio prekybos arbitražo teismo prie Serbijos prekybos ir pramonės rūmų galutinį arbitražo sprendimą (toliau – Galutinis arbitražo sprendimas), priimtą arbitražo tribunolo byloje Nr. T-12/10 tarp ieškovės Serbijos Respublikos privatizavimo ginčų sprendimo agentūros ir atsakovių Švedijos Karalystės bendrovės „United Nordic Beverages AB“ bei Lietuvoje įregistruotos AB ĮG „Alita“, kuriuo nuspręsta priteisti iš „United Nordic Beverages AB“ ir AB ĮG „Alita“ solidariai sumokėti Serbijos Respublikos privatizavimo ginčų sprendimo agentūrai: 5 100 000 Eur netesybų, 11 748 655 Eur netesybų, AB ĮG „Alita“ atsakomybė už rezoliucinės dalies 1 punkte nustatytas prievoles apribota iki 39 196 065 Lt, ekvivalentu eurais pagal kursą mokėjimo dieną priteista iš Švedijos Karalystės bendrovės „United Nordic Beverages AB“ ir AB ĮG „Alita“ solidariai sumokėti Serbijos Respublikos privatizavimo ginčų sprendimo agentūrai 23 549 674 dinarus per 15 dienų nuo sprendimo gavimo dienos.

3. Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija 2018 m. vasario 7 d. nutartimi sujungė civilines bylas Nr. 2T-1-381/2018 pagal AB ĮG „Alita“ prašymą atsisakyti pripažinti ir leisti vykdyti Lietuvos Respublikoje Belgrado užsienio prekybos arbitražo teismo prie Serbijos prekybos ir pramonės rūmų 2011 m. lapkričio 15 d. Dalinio arbitražo sprendimo dalį bei bylos Nr. e2T-28-381/2018 pagal Serbijos Respublikos privatizavimo ginčų sprendimo agentūros prašymą dėl užsienio arbitražo tribunolo sprendimų pripažinimo ir leidimo vykdyti Lietuvos Respublikoje, paliekant bylos numerį 2T-1-381/2018, ir jas sustabdė, iki įsiteisės galutinis ir neskundžiamas atitinkamo Serbijos Respublikos teismo sprendimas dėl Belgrado užsienio prekybos arbitražo teismo prie Serbijos prekybos ir pramonės rūmų 2011 m. lapkričio 15 d. Dalinio arbitražo sprendimo byloje Nr. T-12/10 ir dėl Belgrado užsienio prekybos arbitražo teismo prie Serbijos prekybos ir pramonės rūmų 2012 m. rugsėjo 19 d. Galutinio arbitražo sprendimo byloje Nr. T-12/10.

4. Serbijos Respublikos privatizavimo ginčų sprendimo agentūra atsiliepime buvo pateikusi prašymą, teismui nusprendus sustabdyti civilinės bylos Nr. e2T-28-381/2018 nagrinėjimą, įpareigoti AB ĮG „Alita“ garantuoti Dalinio ir Galutinio arbitražo sprendimų įvykdymą, pateikiant 11 544 469 Eur Lietuvoje veikiančio banko garantiją.

5. Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija 2018 m. vasario 7 d. nutartyje pasisakė, kad Serbijos Respublikos privatizavimo ginčų sprendimo agentūros prašomos taikyti garantijos pateikimo klausimas išspręstas Lietuvos apeliacinio teismo 2018 m. vasario 6 d. nutartyje (civilinė byla Nr. e2T-28-381/2018), kuria netenkintas jos prašymas dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo, todėl pakartotinai nenagrinėtinas (Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – ir CPK) 137 straipsnio 2 dalies 4 punktas, 3 straipsnio 6 dalis).

II. Lietuvos apeliacinio teismo nutarties esmė

6. Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija 2018 m. vasario 6 d. nutartimi pareiškėjos Serbijos Respublikos privatizavimo ginčų sprendimo agentūros prašymo dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo AB ĮG „Alita“ turtui netenkino.

7. Lietuvos apeliacinis teismas sprendė, kad pareiškėjos reikalavimas dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo *prima facie* yra pagrįstas. Tačiau, siekiant taikyti laikinąsias apsaugos priemones, taip pat turi būti įrodoma, kad, nesiėmus šių priemonių, teismo sprendimo įvykdymas gali pasunkėti arba pasidaryti nebeįmanomas. Vien ta aplinkybė, kad tarp šalių kilęs turtinis ginčas dėl didelės pinigų sumos, nėra absoliuti taikyti laikinąsias apsaugos priemones, nes vertinamas ne reikalavimo mastas, o konkrečios faktinės bylos aplinkybės, atsižvelgiama į suinteresuoto asmens finansines galimybes, t. y. ar jam ieškinio suma yra didelė, lyginant ją su nuosavybės teise valdomo turto, turimų įsipareigojimų verte, ir pan. Lietuvos apeliacinis teismas, remdamasis finansiniais dokumentais ir rašytiniais įrodymais, vertino, kad byloje pateikti įrodymai leido spręsti apie gerą AB ĮG „Alita“ finansinę padėtį, o turto bei pelno didėjimas, nepaisant turto struktūros pasikeitimų, priešingai nei teigia pareiškėja, įrodo, kad suinteresuotas asmuo dirba pelningai bei savo turimo turto nemažina, taigi neegzistuoja grėsmė, kad būsimas teismo sprendimas gali būti neįvykdytas.

8. Remdamasis šiais argumentais Lietuvos apeliacinis teismas atmetė taip pat ir pareiškėjos argumentus dėl poreikio pateikti AB ĮG „Alita“ garantiją (CPK 148 straipsnio 2 dalis), nes reikalauti iš skolininko laidavimo, garantijos, įkeitimo, kad būtų užtikrintas kreditoriaus pareikštų reikalavimų įvykdymas, yra pagrindas tik tuomet, kai apskritai skolininko turtinė padėtis yra bloga, dėl ko ir turėtų būti taikomos laikinosios apsaugos priemonės.

III. Kasacinio skundo ir atsiliepimo į jį teisiniai argumentai

9. Kasaciniu skundu pareiškėja Serbijos Respublikos privatizavimo ginčų sprendimo agentūra prašo Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2018 m. vasario 6 d. nutarties dalį dėl garantijos pagal Niujorko konvencijos VI straipsnį taikymo panaikinti ir dėl šios dalies priimti naują sprendimą – pareiškėjos prašymą dėl įpareigojimo AB ĮG „Alita“ pateikti garantiją patenkinti. Kasacinis skundas grindžiamas šiais argumentais:

9.1. Niujorko konvencijos VI straipsnis nustato pareiškėjos teisę gauti reikiamą garantiją iš suinteresuoto asmens tuo atveju, kai teismas atideda klausimo išsprendimą, t. y. šiuo atveju byla buvo sustabdyta. Nutarties sustabdyti bylą priėmimas viena diena vėliau negu prašymo dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo išsprendimas neeliminuoja Niujorko konvencijos VI straipsnio garantijos taikymo galimybės.

9.2. Šiuo atveju buvo visos sąlygos pareikalauti garantijos iš suinteresuoto asmens, t. y. byla buvo sustabdyta AB ĮG „Alita“ prašymu, nes egzistuoja akivaizdi grėsmė, kad būsimas sprendimas gali būti neįvykdytas. Pagrindinio veiklos turto (nekilnojamojo turto ir įrangos) perleidimas, pardavimų sumažinimas 99,30 proc. ir dar 98,80 proc. darbuotojų atleidimas po arbitražo sprendimo priėmimo yra požymiai, patvirtinantys pagrindą taikyti Niujorko konvencijos VI straipsnį. Ta aplinkybė, kad suinteresuotas asmuo žinojo apie priimtą ir vykdytiną, jo teisėms bei pareigoms turintį įtakos užsienio arbitražo teismo sprendimą, bet jo geranoriškai nevykdė, yra pakankamas pagrindas spręsti apie užsienio arbitražo teismo sprendimo, pripažinto ir leisto vykdyti Lietuvoje, neįvykdymo grėsmę.

9.3. Lietuvos apeliacinis teismas padarė teisės taikymo klaidą, nes, užuot įpareigojęs suinteresuotą asmenį pateikti garantiją tiesiogiai taikomo Niujorko konvencijos VI straipsnio pagrindu, jis atmetė pareiškėjos prašymą dėl garantijos ir pritaikė CPK 148 straipsnio 2 dalies nuostatas, kurios reglamentuoja vienos laikinosios apsaugos priemonės pakeitimą kita. CPK įtvirtintas laikinųjų apsaugos priemonių institutas nuo Niujorko konvencijos VI straipsnio skiriasi savo taikymo sąlygomis. Nepagrįstai nagrinėjamu atveju nebuvo analizuojama ir sprendžiama dėl garantijos pateikimo pagal Niujorko VI straipsnį pagrindų ir galimybės.

10. Suinteresuotas asmuo AB ĮG „Alita“ atsiliepimu į pareiškėjos Serbijos Respublikos privatizavimo ginčų sprendimo agentūros kasacinį skundą prašo pareiškėjos kasacinį skundą atmesti. Atsiliepime nurodomi šie argumentai:

10.1. Nutartis dėl laikinųjų apsaugos priemonių, kuria buvo išspręstas ir klausimas dėl banko garantijos taikymo, yra neskundžiama, nes banko garantija pagal savo esmę ir procesinį tikslą yra laikinoji užtikrinimo priemonė. Niujorko konvencijos VI straipsnyje nurodyta garantija yra taikoma ir dėl jos sprendžiama pagal nacionalines proceso taisykles, todėl kasacija dėl šios užtikrinimo priemonės yra negalima.

10.2. Niujorko konvencija neįtvirtina pareigos teismui visais atvejais, kai sustabdomas arbitražo sprendimo pripažinimo leidimo vykdyti procesas, įpareigoti šalį, nesutinkančią su arbitražo sprendimo pripažinimu, pateikti garantiją. Teismams yra suteikiama tik diskrecija įpareigoti pateikti reikiamą užtikrinimą. Niujorko konvencijos VI straipsnyje nenurodoma apie garantiją, tačiau yra minimas tinkamas užtikrinimas, kuriuo gali būti ne tik pareiškėjos prašoma banko garantija, bet ir kitos užtikrinimo priemonės. Niujorko konvencijos VI straipsnyje nurodyta garantija gali galioti tik bylos sustabdymo laikui, o ne viso proceso dėl arbitražo sprendimo pripažinimo metu. Niujorko konvencija konkrečiai nenurodo užtikrinimo priemonės galiojimo termino, todėl jos galiojimo laikas turėtų būti siejamas su aplinkybių, dėl kurių šalis buvo įpareigota pateikti užtikrinimą, egzistavimu.

10.3. Pareiškėja, prašydama įpareigoti suinteresuotą asmenį pateikti būtent banko garantiją, privalėjo įrodyti ne tik visas sąlygas ir pagrindus, būtinus laikinosioms apsaugos priemonėms taikyti, bet ir tai, kad suinteresuotas asmuo elgiasi nesąžiningai ir siekia vilkinti arbitražo sprendimo pripažinimą ir (ar) vykdymą, taip pat kad neišvengiama ir būtina taikyti būtent tokią ir būtent tokio masto priemonę (įpareigojimą pateikti banko garantiją) šiuo konkrečiu atveju. Nagrinėjamu atveju nesant laikinųjų apsaugos priemonių taikymo pagrindo, šalis negali būti įpareigota pateikti ir Niujorko konvencijos VI straipsnyje nustatytą garantiją, todėl Lietuvos apeliacinis teismas pagrįstai rėmėsi CPK 148 straipsniu.

10.4. Suinteresuotas asmuo, pateikęs prašymus panaikinti Dalinį ir Galutinį arbitražo teismo sprendimus Serbijos teismuose, neabejotinai veikia *bona fide* (sąžiningai*)*, nesudarė jokių sąlygų vilkinti šiuos procesus ir arbitražo teismo sprendimai realiai gali būti panaikinti arbitražo vietos teismuose, nes Dalinis arbitražo sprendimas jau du kartus buvo panaikintas Serbijos Respublikos teismų. Dalinis ir Galutinis arbitražo sprendimai buvo priimti nepagrįstai išplečiant arbitražinės išlygos galiojimą ir pritaikant jį jos nepasirašiusiai šaliai, suinteresuotam asmeniui, bei šiurkščiai pažeidžiant arbitražo proceso normas. Lietuvos apeliacinis teismas, įvertinęs visus byloje pateiktus įrodymus, pagrįstai pripažino, kad nėra jokios grėsmės, jog arbitražo sprendimai nebus įvykdyti. Šis klausimas, ar šiuo metu yra grėsmė įvykdyti pareiškėjai palankius arbitražo sprendimus, jau yra išspręstas neskundžiama Lietuvos apeliacinio teismo 2018 m. vasario 6 d. nutartimi, todėl tos pačios aplinkybės negali būti iš naujo vertinamos.

10.5. Jeigu teismas įpareigotų suinteresuotą asmenį pateikti Niujorko konvencijos VI straipsnyje nustatytą užtikrinimą, būtų pažeista bylos šalių interesų pusiausvyra, nes 11 544 469 Eur dydžio banko garantijos pareikalavimas reikštų, kad įmonė turi įšaldyti daugiau kaip 11 mln. Eur, o tai apsunkintų ar net paralyžiuotų jos veiklą.

Teisėjų kolegija

k o n s t a t u o j a :

IV. Kasacinio teismo argumentai ir išaiškinimai

Dėl Niujorko konvencijos VI straipsnio, kiek jis reglamentuoja garantijų taikymą, aiškinimo ir taikymo

11. Pareiškėja kasaciniame skunde kelia klausimą dėl 1958 m. Niujorko konvencijos VI straipsnio aiškinimo ir taikymo tiek, kiek šis straipsnis reglamentuoja garantijų taikymą ir šios teisės normos santykį su laikinąsias apsaugos priemones reglamentuojančiomis CPK nuostatomis. Tai yra teisės klausimas, dėl kurio teisėjų kolegija pasisako.

12. 1958 metų Niujorko konvencijos dėl užsienio arbitražų sprendimų pripažinimo ir vykdymo VI straipsnyje įtvirtinta, kad jeigu konvencijos V straipsnio 1 dalies e punkte nurodytai kompetentingai valdžios institucijai pateiktas prašymas panaikinti ar sustabdyti arbitražo sprendimo vykdymą, tai ta valdžios institucija, į kurią kreiptasi prašant pripažinti ir vykdyti šį sprendimą, gali, jeigu pripažins esant tikslinga, atidėti klausimo dėl šio sprendimo vykdymo išsprendimą, taip pat gali, tai šaliai, kuri prašo pripažinti ir vykdyti šį sprendimą, prašant, įpareigoti antrąją šalį pateikti reikiamą garantiją.

13. Teisėjų kolegija pažymi, kad 1958 m. Niujorko konvencijos VI straipsniu siekiama keleto reikšmingų uždavinių – užtikrinti spartų ir veiksmingą užsienio arbitražo sprendimų pripažinimą ir vykdymą, taip pat derinant jį su poreikiu garantuoti teisinį apibrėžtumą; suteikti teismui priemonių šalių

teisėms tinkamai subalansuoti, iki bus priimtas sprendimas dėl bylos esmės; užtikrinti, kad šalis, prieš kurią yra priimtas arbitražo sprendimas, negalėtų apsunkinti ar užkirsti kelio arbitražo sprendimo pripažinimui ar leidimui vykdyti kitoje valstybėje, apskųsdama jį teisme, nurodytame 1958 m. Niujorko konvencijos V straipsnio 1 dalies e punkte.

14. Taigi, nors Niujorko konvencijos tikslai yra užtikrinti vienodą užsienio arbitražų sprendimų traktavimą bei efektyvų užsienio arbitražo teismų sprendimų pripažinimą ir leidimą juos vykdyti susitariančiosiose valstybėse, tačiau minėtos konvencijos VI straipsnyje užsienio arbitražo teismo sprendimo pripažinimo ir leidimo jį vykdyti bylą sprendžiančiam teismui yra suteikta teisė atidėti klausimo dėl užsienio arbitražo teismo sprendimo pripažinimo ir leidimo jį vykdyti sprendimą tuo atveju, kai arbitražo kilmės valstybėje yra pateiktas prašymas dėl arbitražo teismo sprendimo panaikinimo ir sprendimo pripažinimo bylą nagrinėjantis teismas pripažįsta tokį atidėjimą tikslingu. Niujorko konvencijos VI straipsnyje taip pat nurodyta, kad tokiu atveju užsienio arbitražo teismo sprendimo pripažinimo ir leidimo jį vykdyti siekiančios šalies prašymu teismas gali įpareigoti antrąją šalį pateikti reikiamą garantiją (užtikrinimą) (angl. *to give suitable security*).

15. Teisėjų kolegija pažymi, kad Niujorko konvencijoje nėra įtvirtinta kriterijų, pagal kuriuos teismas turi nustatyti, ar yra poreikis taikyti aptariamoje teisės normoje esančias priemones bei nustatyti jų mastą. Priešingai, 1958 m. Niujorko konvencijos VI straipsnio formuluotė „gali, jeigu pripažins esant tikslinga“ rodo plačią teismo diskreciją aptariamu klausimu. Be to, tokias priemones teismas gali taikyti tik tokiu atveju, jeigu jas taikyti prašo šalis, kuri prašo pripažinti ir vykdyti arbitražo sprendimą. Savo iniciatyva teismas tokių priemonių taikyti negali.

16. 1958 m. Niujorko konvencijos VI straipsnyje vartojamas žodis „garantija“ nereiškia garantijos, kaip tai suprantama pagal Lietuvos Respublikos civilinį kodeksą, ir turi būti aiškinamas plačiau – šis terminas apima ir kitas priemones, kuriomis galima užtikrinti, kad arbitražo sprendimas, jei jis vėliau būtų pripažintas ir leistas vykdyti, bus iš tiesų faktiškai įvykdytas. Kasacinis teismas savo jurisprudencijoje yra nurodęs, kad užsienio arbitražo teismų sprendimų pripažinimo ir leidimo juos vykdyti klausimai Niujorko konvencijoje nustatytomis sąlygomis sprendžiami pagal valstybės, kurioje prašoma arbitražo sprendimus pripažinti ir leisti vykdyti, procesines normas (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2016 m. spalio 27 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-381-915/2016, 57 punktas).

17. CPK nėra įtvirtintų specialių nuostatų, reglamentuojančių tinkamos garantijos (užtikrinimo) reikalavimo klausimo sprendimo tvarką dėl bylos atidėjimo ar sustabdymo Niujorko konvencijos VI straipsnio pagrindu. Kasacinis teismas yra pripažinęs, kad nors CPK įtvirtintas laikinųjų apsaugos priemonių institutas nuo Niujorko konvencijos VI straipsnio įtvirtinto atvejo ir skiriasi savo taikymo sąlygomis (CPK 144 straipsnio 1 dalis), tačiau yra artimas savo tikslais, t. y. tiek Niujorko konvencijos VI straipsnyje nustatytas užtikrinimas, tiek laikinosios apsaugos priemonės taikomi prevenciniu tikslu, t. y. kad būtų užtikrintas būsimas teismo arba arbitražo sprendimo įvykdymas (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2016 m. spalio 27 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-381-915/2016, 59 punktas). Be to, kasacinis teismas yra išaiškinęs, kad, spręsdamas dėl konkretaus užtikrinimo pagal Niujorko konvencijos VI straipsnį pateikimo, teismas gali atsižvelgti į CPK 145 straipsnio 1 dalyje nustatytą nebaigtinį laikinųjų apsaugos priemonių sąrašą, taip pat, vadovaudamasis CPK 145 straipsnio 1 dalies 13 punktu, taikyti kitas įstatymuose įtvirtintas ar teismo pasirinktas priemones (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2016 m. spalio 27 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-381-915/2016, 59 punktas).

18. Nors, kaip jau minėta šios nutarties 17 punkte, Niujorko konvencijos VI straipsnyje nustatytos garantijos yra savarankiškas institutas ir skiriasi nuo CPK įtvirtintų laikinųjų apsaugos priemonių instituto, tačiau Niujorko konvencijos VI straipsnyje įtvirtintas garantijų institutas Lietuvoje realizuojamas per laikinųjų apsaugos priemonių institutą, atsižvelgiant į tai, kad Niujorko konvencijos VI straipsnyje įtvirtinto instituto tikslai ir paskirtis atitinka CPK įtvirtinto laikinųjų apsaugos priemonių instituto tikslus ir paskirtį. Niujorko konvencijos VI straipsnyje nustatytų atitinkamų garantijų taikymo sąlygos iš esmės yra tokios pačios kaip ir laikinųjų apsaugos priemonių taikymo sąlygos, išskyrus tai, kad pagal Niujorko konvencijos VI straipsnį egzistuoja papildomas savarankiškas pagrindas taikyti garantijas ir tuomet, kai su arbitražo teismo sprendimo pripažinimu nesutinkanti šalis akivaizdžiai vilkina arbitražo sprendimo pripažinimo ir vykdymo klausimo sprendimą pripažįstančios valstybės teisme.

19. Ar taikyti garantijas pagal Niujorko konvencijos VI straipsnį konkrečioje byloje, yra fakto, o ne teisės klausimas. Teismas, spręsdamas tokį prašymą, turi atsižvelgti į konkrečios bylos nustatytas faktines aplinkybes, turinčias reikšmės garantijų taikymo būtinumui, ir spręsti dėl pagrindo taikyti tokias garantijas (ne)buvimo.

20. Taigi, teismas, spręsdamas užsienio arbitražo teismo sprendimo pripažinimo ir leidimo jį vykdyti siekiančios šalies prašymą dėl įpareigojimo antrąją šalį pateikti reikiamą garantiją (užtikrinimą), šį klausimą sprendžia pagal analogiją taikydamas CPK I dalies XI skyriaus penktojo skirsnio („Laikinosios apsaugos priemonės“) normas (CPK 3 straipsnio 6 dalis). Taigi, darytina išvada, kad prašymas taikyti garantijas pagal Niujorko konvencijos VI straipsnį iš esmės turėtų būti prilyginamas prašymo dėl laikinųjų apsaugos priemonių pareiškimui byloje, ir tokie prašymai neturėtų būti sprendžiami byloje kaip du atskiri savarankiški prašymai.

21. CPK 151 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad teismo nutartys dėl laikinųjų apsaugos priemonių neskundžiamos kasacine tvarka. Ši norma, kaip sudedamoji laikinųjų apsaugos priemonių instituto norma, atsižvelgiant į pirmiau teisėjų kolegijos išdėstytus motyvus, pagal analogiją (CPK 3 straipsnio 6 dalis) taikytina ir teismo nutarčiai dėl garantijų taikymo pagal Niujorko konvencijos VI straipsnį. Toks aiškinimas, teisėjų kolegijos vertinimu, neprieštarauja Niujorko konvencijos nuostatoms, kadangi ši konvencija nereikalauja suteikti teisės skųsti kasacine tvarka teismo nutartį dėl garantijų pagal konvencijos VI straipsnį (ne)taikymo, nepažeis ginčo šalių teisių ir teisėtų interesų, kadangi jos turi teisę, pasikeitus aplinkybėms, teikti naują prašymą dėl arbitražo sprendimo įvykdymo užtikrinimo priemonių taikymo ar panaikinimo.

22. Atsižvelgdama į pirmiau išdėstytus motyvus, teisėjų kolegija išaiškina, kad arbitražo sprendimo pripažinimo siekiančios šalies prašymas įpareigoti antrąją šalį pateikti reikiamą garantiją nagrinėjamas taikant CPK I dalies XI skyriaus penktojo skirsnio („Laikinosios apsaugos priemonės“) normas, o dėl šio prašymo priimta teismo nutartis kasacine tvarka neskundžiama.

23. CPK 340 straipsnio 5 dalyje nustatyta, kad jeigu bylų procesą kasaciniame teisme reglamentuojančiame CPK skyriuje tam tikrų procesinių veiksmų atlikimas nereglamentuojamas, taikomi CPK 1–300 straipsniai, kiek jie neprieštarauja CPK III dalies XVII skyriaus nuostatoms. Kadangi nagrinėjamu atveju kasacinis procesas dėl teismo nutarties, kuria buvo sprendžiamas prašymas dėl garantijų taikymo pagal Niujorko konvencijos VI straipsnį, yra negalimas, vadovaujantis CPK 340 straipsnio 5 dalimi ir 293 straipsnio 1 punktu, kasacinis procesas pagal pareiškėjos kasacinį skundą dėl Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2018 m. vasario 6 d. nutarties peržiūrėjimo nutrauktinas.

Dėl bylinėjimosi išlaidų paskirstymo

24. Šaliai, kurios naudai priimtas sprendimas, iš antrosios šalies priteisiamos bylinėjimosi išlaidos (CPK 93 straipsnio 1, 2 dalys, 98 straipsnio 1 dalis). Pagal CPK 94 straipsnio 1 dalį, kai byla baigiama nepriimant teismo sprendimo dėl ginčo esmės, teismas bylinėjimosi išlaidas paskirsto atsižvelgdamas į tai, ar šalių procesinis elgesys buvo tinkamas, ir įvertindamas priežastis, dėl kurių susidarė bylinėjimosi išlaidos. Kasacinį procesą nutraukus, pareiškėjos patirtos bylinėjimosi išlaidos jai neatlygintinos.

25. Suinteresuotas asmuo AB ĮG „Alita“ atsiliepimu į kasacinį skundą ir atskiru prašymu prašė priteisti jai 5264,48 Eur bylinėjimosi išlaidų, patirtų kasaciniame teisme, atlyginimą. Atsižvelgiant į bylos pobūdį, spręstų byloje klausimų sudėtingumą, Lietuvos advokatų tarybos 2004 m. kovo 26 d. nutarimu ir teisingumo ministro 2004 m. balandžio 2 d. įsakymu Nr. 1R-85 patvirtintų Rekomendacijų dėl civilinėse bylose priteistino užmokesčio už advokato ar advokato padėjėjo teikiamą teisinę pagalbą maksimalaus dydžio nuostatas, vadovaujantis teisingumo, protingumo ir sąžiningumo principais, iš pareiškėjos suinteresuoto asmens naudai priteistina 1504,16 Eur atstovavimo išlaidų atlyginimo.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 362 straipsnio 1 dalimi,

n u t a r i a :

Kasacinį procesą dėl Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2018 m. vasario 6 d. nutarties peržiūrėjimo nutraukti.

Priteisti suinteresuotam asmeniui akcinei bendrovei įmonių grupei „Alita“ (j. a. k. 302444238*)* iš pareiškėjos Serbijos Respublikos privatizavimo ginčų sprendimo agentūros (j. a. k. 17322613) 1504,16 Eur (vieną tūkstantį penkis šimtus keturi Eur 16 ct) bylinėjimosi išlaidų kasaciniame teisme atlyginimo.

Ši Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis yra galutinė, neskundžiama ir įsiteisėja nuo priėmimo dienos.

Teisėjai
Bublienė

Sagatys

Paminėta tekste:

-
- e2T-28-381/2018
- CPK
- CPK 148 str. Prašymo dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo išnagrinėjimas
- CPK 144 str. Pagrindas laikinosioms apsaugos priemonėms
- CPK 145 str. Laikinosios apsaugos priemonės
- CPK 3 str. Bylų nagrinėjimas pagal galiojančią teisę
- CPK 151 str. Nutarčių dėl laikinųjų apsaugos priemonių apskundimas
- CPK 340 str. Įsiteisėjusių teismo sprendimų ir nutarčių peržiūrėjimas kasacine tvarka
- CPK 94 str. Bylinėjimosi išlaidų paskirstymas, kai ieškinio atsisakoma ar sudaroma taikos sutartis